

KRONIKA NAUKOWA

Joanna Falkowska

UMK Toruń

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej

**„WOKÓŁ MYŚLI PEDAGOGICZNEJ JANA WŁADYSŁAWA
DAWIDA I POZYTYWIZMU WARSZAWSKIEGO”**

(WARSZAWA, 9.06.2014)

W setną rocznicę śmierci wybitnego uczonego, Jana Władysława Dawida, odbyła się w Warszawie, w dniu 9 czerwca 2014 roku ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Wokół myśli pedagogicznej Jana Władysława Dawida i pozytywizmu warszawskiego”. Spotkanie zostało zorganizowane przez Katedrę Historii Wychowania Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

Podczas konferencji wygłoszono dwadzieścia referatów dotyczących myśli pedagogicznej Jana Władysława Dawida oraz pozytywizmu warszawskiego. Przedmiotem analiz i dyskusji uczyniono przede wszystkim myśl pedagogiczną tego cenionego twórcy koncepcji kształcenia nauczycieli drugiej połowy XIX i początków XX wieku. Prelegenci biorący udział w konferencji reprezentowali następujące ośrodki akademickie: Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie (Karol Poznański, Hanna Markiewiczowa, Helena Ciążela, Andrzej Ciążela, Jacek Kulbaka, Jarosław Michalski, Iwona Czarnecka, Zbigniew Żółciński), Uniwersytet Mikołaja Kopernika (Władysława Szulakiewicz, Agnieszka Wałęga, Joanna Falkowska), Uniwersytet w Białymstoku (Elwira Kryńska, Łukasz Kalisz, Marta

Perkowska, Agnieszka Suplicka), Akademię Humanistyczną im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusku (Bronisław Treger), Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (Ewa Kula, Małgorzata Stawiak-Ososińska), Uniwersytet Łódzki (Aneta Bołdyrew), Wszechnicę Świętokrzyską w Kielcach (Marzena Pękowska).

W ramach obrad została zaplanowana jedna sesja plenarna oraz dwie sekcje tematyczne („Jan Władysław Dawid” i „Pozytywizm”). Warto zwrócić uwagę na wystąpienia wprowadzające w problematykę pozytywizmu warszawskiego oraz dotyczące istoty koncepcji wychowania Jana Władysława Dawida. K. Poznański wiele miejsca w obradach plenarnych poświęcił okolicznościom, które doprowadziły do ukształtowania się prądu umysłowego oraz ruchu społecznego rozwijającego się w Polsce po klęsce powstania styczniowego – pozytywizmu warszawskiego. Przywołał też wybitnych przedstawicieli tego nurtu i ich dorobek twórczy. Byli wśród nich Aleksander Świętochowski, Henryk Wernic, Bolesław Prus oraz Piotr Chmielowski. Z kolei W. Szulakiewicz przybliżyła postać J. W. Dawida w polskiej historiografii edukacyjnej. Ponadto zaprezentowała autorów piszących o tym wybitnym twórcy w okresie międzywojennym i powojennym. Wskazała także obszary, które wymagają dalszych poszukiwań badawczych. Postać polskiego psychologa, filozofa, poety, publicysty i teoretyka pozytywizmu – Juliana Ochorowicza była natomiast przedmiotem rozważań H. Ciążei. Ważny punkt obrad stanowiło także wystąpienie H. Markiewiczowej, która omówiła tzw. kwestię kobiecą w końcu XIX wieku na łamach czasopism pozytywistycznych. Przybliżyła także okoliczności, w jakich polskie kobiety starały się o równouprawnienie w dostępie do edukacji, o zwiększenie ich udziału w życiu publicznym i poszerzenie aktywności zawodowej.

W dalszej części obrad przedstawiono również m.in. wizję nauczyciela w ujęciu J. W. Dawida, środowisko rodzinne i intelektualne tego badacza i uczonego oraz inspiracje jego twórczością w polskiej pedagogice kultury. Zaprezentowano także autorów publikujących na łamach czasopisma „Szkoła”, którym bliska była myśl pozytywistyczna. Przedstawiono ponadto poglądy, jakie wobec haseł tego nurtu prezentowali inni myśliciele i autorzy omawianego okresu tacy, jak: Jan Płoński, Anastazja Dzieduszycka i Anna Tomaszewicz Dobrska.

Zagadnienia myśli pedagogicznej głównego bohatera spotkania, jak i pozytywizmu warszawskiego ukazano na podstawie różnych źródeł. Były to przede wszystkim publikacje J. W. Dawida, ale również polskie czasopisma drugiej połowy XIX wieku, a także prace czołowych pozytywistów warszawskich.

Sporo uwagi poświęcono również Dawidowskiej miłości „dusz ludzkich” jako istocie jego koncepcji wychowania. Ponadto ważnym nurtem rozważań była również dyskusja na temat roli i miejsca dorobku naukowego Jana Władysława Dawida we współczesnej praktyce oraz teorii pedagogicznej.